

Datum
2019-08-23
Vår referens
Henrik Heyman
Controller
henrik.heyman@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Ansökan av medel för genomförande av åtgärder som verkar för utfasning av mikroplast från konstgräsplaner och gummigranulat STK-2019-874

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fattade 28 april 2016 beslut om att uppdra åt de nämnder som handlar upp och hanterar mikroplastprodukter inom sin verksamhet att verka för en utfasning genom att ersätta med alternativa miljövänligare lösningar och produkter vart det finns möjlighet.

I budget 2019 har kommunfullmäktige avsatt 2 000 tkr för att stoppa utsläppen av plast från konstgräsplaner och för att ersätta användningen av gummiasfalt. I ärendet föreslås hur dessa medel ska fördelas utifrån ansökningar från miljönämnden, fritidsnämnden, grundskolenämnden och servicenämnden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen utökar fritidsnämndens kommunbidrag under 2019 med 1 450 tkr med finansiering ur anslag till kommunstyrelsens förfogande.
2. Kommunstyrelsen utökar miljönämndens kommunbidrag under 2019 med 50 tkr med finansiering ur anslag till kommunstyrelsens förfogande.
3. Kommunstyrelsen utökar grundskolenämndens kommunbidrag under 2019 med 200 tkr med finansiering ur anslag till kommunstyrelsens förfogande.
4. Kommunstyrelsen utökar servicenämndens kommunbidrag under 2019 med 300 tkr med finansiering ur anslag till kommunstyrelsens förfogande.

Beslutsunderlag

- Fritidsnämnden beslut 190516 §70
- Tjänsteskrivelse fritidsnämnden
- Miljönämnden beslut 190521 §92
- Tjänsteskrivelse miljönämnden
- Servicenämnden beslut 190521 §60
- Tjänsteskrivelse servicenämnden
- Grundskolenämnden beslut 190521 §77
- Tjänsteskrivelse från grundskolenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 190902 Ansökningar om medel för genomförande av åtgärder som verkar för utfasning av mikroplast från konstgräsplaner och gummigranulat

- Grundskolenämnden beslut 190612 §106 med Särskilt yttrande (MP)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-09-02

Kommunstyrelsen 2019-09-11

Beslutet skickas till

Miljönämnden

Fritidsnämnden

Serviceämnden

Grundskolenämnden

Tekniska nämnden

Förskolenämnden

Ärendet

Konstgräsplaner med granulat behöver ersättas eftersom de riskerar att bidra till spridning av mikroplast. Granulatet följer med i samband med snöröjning, i fotbollsspelarnas kläder och skor och hamnar utanför planerna och följer med dagvattnet. Man har sett att även slitage av granulat i platsgjutet format, så kallat gummiasfalt, som används som fallskydd på förskolegårdar, grundskolegårdar och lekplatser, kan spridas till miljön.

Kommunfullmäktige fattade 28 april 2016 beslut om att uppdra åt de nämnder som handlar upp och hanterar mikroplastprodukter inom sin verksamhet att verka för en utfasning genom att ersätta med alternativa miljövänligare lösningar och produkter vart det finns möjlighet.

Miljönämnden fick i uppdrag att i dialog med VA Syd aktualisera frågan om omhändertagande av mikroplaster i reningsprocessen inom ramen för kommande kemikalieplan för Malmö stad. Som ett led i uppfyllandet av beslutet har förslag till en handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter tagits fram under 2018 och 2019. De förvaltningar som varit representerade har varit fastighets- och gatukontoret, fritidsförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, miljöförvaltningen, serviceförvaltningen och VA Syd. Miljöförvaltningens roll har varit att samordna framtagandet av handlingsplanen.

För att kunna fasa ut konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat krävs att Malmö stad anlägger och testar olika alternativa material. När det gäller konstgräsplaner med granulat finns det idag inte något fullgott alternativt material som kan erbjuda samma mängd nyttjandetimmar för utövarna. Det finns idag inte heller ett fullgott ersättningsmaterial till platsgjutet granulat som uppfyller de tillgänglighetskrav som finns på förskolegårdar, grundskolegårdar och lekplatser eller till tak och balkonger där alternativ som sand och gräs inte kan användas. Samtidigt som tester av olika alternativa material pågår är det av stor vikt att Malmö stad arbetar förebyggande med att minska spridning av mikroplast från redan befintliga anläggningar.

Arbetet bidrar till Malmö stads miljömål, kommunfullmäktiges beslut angående utfasning av mikroplast, det regionala arbetet med miljömålen, det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö samt FN:s globala hållbarhetsmål. Av dessa berörs främst mål 3 Hälsa och välbefinnande, mål 6 Rent vatten och sanitet, mål 11 Hållbara städer och samhällen, mål 12 Hållbar konsumtion och produktion och mål 14 Hav och marina resurser.

Kommunfullmäktige har i budget 2019 avsatt 2 000 tkr för att stoppa utsläppen av plast från konstgräsplaner och för att ersätta användningen av gummiastfalt. Medel för detta finns avsatta på anslag till kommunstyrelsens förfogande.

Arbetsgruppen, (se ovan) som tagit fram handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter, har tagit fram förslag till prioriterade åtgärder och tester inklusive hur dessa kan finansieras med de 2 000 tkr som finns avsatta för ändamålet.

Vid prioritering av åtgärder har förvaltningarna valt åtgärder där spridning av mikroplast från befintliga ytor kan minska och där kunskap om ersättningsmaterial är låg och det finns ett behov av att prova nya. Följande förslag till prioriterade åtgärder och tester har i samråd mellan fastighets- och gatukontoret, fritidsförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, miljöförvaltningen och serviceförvaltningen tagits fram:

1. Informationsspridning om skötsel av anläggningar samt handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner och platsgjutet granulat

Informationsspridning om hur ytor med platsgjutet granulat ska skötas och information till den egna organisationen om handlingsplanen. Detta kan med fördel göras tillsammans i staden då det i många fall är samma information som alla förvaltningar behöver sprida. Informationsmaterial behöver tas fram och är tänkt att spridas bland annat till de som sköter ytorna samt de som gör beställningar. Det kan bland annat handla om att ta fram broschyrer, arrangera workshops och andra event samt för att ta fram annat material som efterfrågas av skötare och beställare. Förvaltningarna kommer tillsammans genomföra åtgärderna under ledning av miljöförvaltningen. Miljönämnden ansöker om ökat kommunbidrag med 50 000 kronor för denna åtgärd.

2. Testa att anlägga Corkeen istället för gummiastfalt på skolgård

Corkeen består av kork som blivit över vid annan korkproduktion. Materialet ska klara tillgänglighetskraven och delvis klara fallskyddet. Materialet är ännu inte provat i Sverige. Medlen kommer täcka den ökade kostnaden som uppstår vid anläggning av Corkeen i stället för gummiastfalt på två grundskolor i samband med att skolgårdarna ändå ska göras om. Val av ytor har skett i samråd mellan grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen samt fastighets- och gatukontoret för att ytorna ska vara representativa för samtliga förvaltningars ytor. På så sätt kan en utvärdering göras gemensamt och resultatet användas av alla förvaltningar, utan att flera provytor behöver anläggas. Totalt rör det sig om en yta på 198 kvm. Testet genomförs av serviceförvaltningen i samråd med grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen och fastighets- och gatukontoret. Servicenämnden ansöker om ökat kommunbidrag med 300 000 kronor för denna åtgärd.

3. Designa en kombinerad grund- och förskola med minimalt platsgjutet granulat

Ett teoretiskt test genomförs för att bland annat undersöka om platsgjutet granulat som fallskydd verkligen behövs och om lekutrustning som kräver fallskydd ger ett mervärde som inte kan fås av annan utrustning. Testet ska svara på om platsgjutet granulat behövs som fallskydd eller om lekutrustning kan anpassas för att undvika fallskydd, om lekutrustning som kräver fallskydd ger ett mervärde som inte kan fås av annan utrustning

och om kraven på tillgänglighet kan uppfyllas utan gummi. Åtgärden ska resultera i en rapport med en utvärdering där det framgår kostnadsskillnad mellan projektering idag och när gårdarna planeras på ett annat sätt. Testet genomförs gemensamt av förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen och serviceförvaltningen med en landskapsarkitekt på ramavtal. Grundskolenämnden ansöker om ökat kommunbidrag om 200 000 kronor för denna åtgärd.

4. Installera städstationer i anslutning till konstgräsplaner

Städstationerna ska installeras vid konstgräsplanerna och kommer bestå av sko- och klädborstar samt informationsskyltar med information om bland annat hur spelarna ska göra för att minska risken för att den granulat de får med sig sprids. Installation av städstationer är redan genomfört i Göteborg med lyckat resultat och det har påbörjats ett försök på Rosengård. Åtgärden är tänkt att genomföras på alla Malmö stads konstgräsplaner med syfte att minska den mängd granulat som spelarna tar med sig via kläder och utrustning. Fritidsförvaltningen kommer genomföra åtgärden. Fritidsnämnden ansöker om ökat kommunbidrag om 200 000 kronor för denna åtgärd.

5. Genomföra skyddande åtgärder för att minska spridning av mikroplast från konstgräsplaner

De skyddande åtgärderna ska installeras vid konstgräsplaner som idag saknar skydd eller där skydd behöver kompletteras. Det kan exempelvis röra sig om sarger eller granulatfällor. De skyddande åtgärderna har redan genomförts på en del planer med goda resultat. Fritidsförvaltningen och serviceförvaltningen kommer att genomföra åtgärden. Fritidsnämnden ansöker om ökat kommunbidrag om 1 280 000 kronor för denna åtgärd.

Fritidsnämnden, miljönämnden, grundskolenämnden och servicenämnden har inkommit med ärenden och ansökningarna om utökat kommunbidrag enligt ovan fördelar sig som följer:

Fritidsnämnden	1 480 000 kr
Miljönämnden	50 000 kr
Grundskolenämnden	200 000 kr
Servicenämnden	300 000 kr
Totalt	2 030 000 kr

Tabell 1 Berörda nämnders ansökningar om kommunbidragsjustering

Det belopp som finns avsatt på anslaget till kommunstyrelsens förfogande uppgår till 2 000 000 kr. Miljönämndens ansökan omfattar en kommunbidragsjustering om 50 000 kr för åtgärden *Informationsspridning om skötsel av anläggningar samt handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner och platsgjutet granulat*. I övriga nämnders ansökningar anges den summa som förvaltningsgemensam arbetsgrupp föreslår för denna åtgärd till 20 000 kr. Efter avstämning med miljöförvaltningen har det framkommit att det finns ett styrgruppsbeslut som skickats till samtliga berörda att miljönämndens skulle tilldelas 30 000 kr mer än den ursprungliga överenskommelsen, och att fritidsnämndens skulle tilldelas 30 000 kronor mindre. Denna justering är gjord i det ärende som beslutats av miljönämnden, men motsvarande minskning har inte gjorts i fritidsnämndens ärende.

Utifrån den information som inhämtats från miljöförvaltningen, anser stadskontoret att fördelningen av de 2 000 000 kr som finns avsatta för ändamålet ska fördelas som följer:

Fritidsnämnden	1 450 000 kr
Miljönämnden	50 000 kr
Grundskolenämnden	200 000 kr
Servicenämnden	300 000 kr
Totalt	2 000 000 kr

Tabell 2 Förslag till fördelning av de 2 Mkr som finns avsatta för ändamålet

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör